

Andra december

Adventsstjärnans varma sken fyllde rummet när Doris sakta slog upp ögonen. Hennes blick föll på Mei, som låg hopkurad vid fönstret. Meis gula och grå sköldpaddsmönstrade päls glänste svagt i ljuset. Katten sträckte ut en tass och började tvätta den med långa, metodiska rörelser. Doris betraktade henne en stund och försökte föreställa sig vad Mei tänkte, om hon ens tänkte alls.

Hon lutade sig tillbaka mot kudden och slöt ögonen. Bilden av Mei fanns fortfarande kvar i hennes sinne, men den kändes blekare, som om den förlorat något av sin livlighet. Hon öppnade ögonen igen och såg på katten, som nu sträckte ut kroppen och svängde med svansen. Intrycket av Mei i verkligheten var mycket skarpare än den idé hon bar på när hon blundade.

"Idéerna är verkligen bara kopior av intrycken," tänkte Doris. "Som Salla sa i drömmen – skuggor av något mer verkligt."

Hennes tankar vandrade tillbaka till grottan, till skuggorna som fladdrade på väggarna. Precis som idéerna i hennes huvud var skuggorna bara reflektioner av något större och mer verkligt. Doris betraktade Mei en stund till och försökte sortera sina tankar. "Men idéerna hjälper mig att förstå världen," mumlade hon. "Även om de inte är lika starka som intrycken själva."

Doris reste sig ur sängen och drog på sig sin morgonrock. Doften av kaffe från köket fyllde luften, och hon hörde sin mamma slamra med kastruller. När hon gick ut i köket möttes hon av synen av en rostad brödskiva på en tallrik. Det fanns också en smörkniv och en burk jordgubbssylt. Doris suckade och satte sig vid bordet.

"Frukost är frukost," sade hennes mamma och log.

"Det här är en blek kopia av en riktig frukost," muttrade Doris medan hon bredde ett tunt lager sylt på brödet.

Hennes mamma skrattade. "Och vad skulle en riktig frukost vara, enligt dig?"

"Bacon, stekt ägg utan gula och Oboy," svarade Doris. Hon kunde nästan känna smaken i munnen, och bilden av den perfekta frukosten dök upp i

hennes huvud. Doften av nystekt bacon, värmen från chokladmjölken och det krispiga brödet med smör.

När hon åt på sitt rostade bröd tänkte hon på hur mycket blekare denna upplevelse var jämfört med den perfekta bilden i hennes huvud. Men snart gled tankarna iväg till något annat – färgen gul. Hon såg Meis gula inslag i pälsen och tänkte på hur svårt det skulle vara att beskriva "gulhet" för någon som aldrig upplevt det. Hur skulle hon kunna förklara en färg för någon som aldrig sett den?

"Det är som att vissa saker bara kan förstås genom att uppleva dem," tänkte hon. "Gult är gult. Jag vet vad det är för att jag sett det, men det är omöjligt att sätta ord på det."

På väg till skolan drog Doris upp halsduken över hakan för att skydda sig mot vinterkyln. Frost låg som en tunn hinna över trottoaren, och hon kände den knastrande ytan under sina skor. När hon passerade bageriet vid hörnet, svepte doften av nybakat bröd förbi, och hennes mage kurrade till. Men vad som verkligen fångade hennes uppmärksamhet var en gul bil som stod parkerad vid trottoaren.

Hon tittade på bilen och tänkte på hur "gulhet" kunde förena så många olika saker: en bil, en tröja, en katt. "Vad är det med gult?" mumlade hon för sig själv. När hon fortsatte gå och såg en annan gul bil längre ner på gatan, tänkte hon på Avas gula jacka och mindes hur Ava alltid såg glad ut när hon bar den.

"Det är som om mina tankar alltid dras till saker som liknar varandra," tänkte Doris. "Som om det finns små trådar som binder ihop idéerna i mitt huvud."

Hon funderade på varför vissa idéer kändes starkare än andra. Doften av brödet var så nära i tid att det kändes levande, medan minnet av Avas jacka var svagare och mer avlägset. Hon insåg att närhet, både i tid och rum, spelade en roll i hur hennes sinne organiserade idéerna. Men det fanns också något med gulheten – en egenskap som verkade vara konstant, oavsett vilken form den tog.

Under NO-lektionen fick Doris och hennes klass observera ett kemiskt experiment. Läraren hällde ett vitt pulver i en klar vätska, och de fick i uppgift att beskriva vad som hände och lämna in sina observationer vid

lektionens slut. Doris lutade sig fram och tittade noga. Bubblor steg upp till ytan, och vätskans färg ändrades långsamt från klar till mjölkvit. Ett svagt pysande ljud fyllde rummet.

Doris försökte skriva ner vad hon såg, men hennes tankar började vandra. Hon föreställde sig experimentet som en serie bildrutor i en film. I den första rutan var vätskan klar och stilla. I nästa började små bubblor bildas på ytan. I rutan efter det var färgen lite mer grumlig, och fler bubblor hade dykt upp. Hon insåg att varje bildruta var nästan identisk med den som kom före, men något förändrades alltid – lite grumlighet här, en bubbla där.

Hon skrev i sina anteckningar:

"Förändringen sker stegvis. Varje ögonblick är nästan likadant som det föregående, men något förändras alltid. Det är som en klocka som tickar sekund för sekund. När reaktionen uppstår går det från att vara en sak till att bli något annat, men egenskaperna förändras så gradvis att man knappt märker övergången."

När lektionen var över lämnade Doris in sina anteckningar och kände sig nöjd. Men hon funderade fortfarande över vad det egentligen betydde att något förändrades.

Hemma på kvällen satt Doris vid sitt skrivbord och stirrade på en matteuppgift. Uppgiften var en ekvation som skulle lösas steg för steg:

$$3x+5=20$$

Doris försökte fokusera. Först såg hon på ekvationen som en helhet, men den kändes förvirrande och komplex. Då började hon bryta ner den i mindre delar. Hon skrev ner första steget:

$$\begin{aligned} 3x+5-5 &= 20-5 \\ 3x &= 15 \end{aligned}$$

"Nu är det enklare," mumlade hon och fortsatte:

$$\begin{aligned} 3x \div 3 &= 15 \div 3 \\ x &= 5 \end{aligned}$$

När hon löste problemet kände hon en våg av lättnad. Hon tänkte tillbaka på NO-lektionen och hur varje steg i experimentet ledde till nästa. "Det är samma sak här," tänkte hon. "Varje steg bygger på det som kom innan. Om jag bara tar det ett steg i taget blir allt tydligare."

När Doris lade sig den kvällen kände hon sig nöjd. Hennes tankar kretsade fortfarande kring experimentet och matteuppgiften. Hon insåg att hennes sinne organiserade världen genom relationer – närhet och likhet – men också genom en känsla av att varje sak leder till nästa. Hon undrade vad det egentligen betydde att något orsakar något annat, och tanken följde henne in i sömnen.